

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2020–2021

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta. Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017). Tätä tehtävää varten työelämätoimikunnilla on ollut käytössään seuranta-, arviointi- ja palautetietoa muun muassa Opetushallinnon tilasto-, ohjaus- ja säätelypalvelusta ja kansallisesta KOSKI-tietovarannosta.

Vuoden 2020 suoritustiedot on annettu toimikuntien käyttöön vuoden 2021 keväällä. Tämän ajankohdan jälkeen KOSKI-dataan tehdyt oppilaitosten tekemät mahdolliset korjaukset eivät näy tässä tilannekuvassa. Sama koskee vuoden 2021 suoritustietojen tilastotietoja, jotka on poimittu KOSKI-tietokannasta 2022 alkuvuodesta. Tarkistetut suoritustiedot julkaistaan myöhemmin Opetushallinnon tilastopalvelussa Vipunen.fi -sivustolla.

Tilannekuvassa käytetyt tiedot on poimittu KOSKI-tietokannasta suoraan siinä muodossa kuin oppilaitokset ovat ne ilmoittaneet. Tilastot voivat sisältää puutteellisia tai virheellisiä tietoja. Esimerkiksi teknisistä syistä johtuen, kaikki oppilaitosten omiin opintohallintojärjestelmiin kirjatut tiedot eivät ole siirtyneet KOSKI-tietokantaan oikein, jolloin tieto tilastoituu ”ei tietoa”/”ei ilmoitettu” -kohtien alle.

Lähdemateriaalina on ollut esimerkiksi toimikuntien vierailukäyntiraportit, oikaisupyynnöt ja lausunnot.

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritustiedot

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritukset

Tutkinto ja osaamisala	suoritettu koko tutkinto 2020	suoritettu tutkinnon osat 2020	suoritettu koko tutkinto 2021	suoritettu tutkinnon osat 2021
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinto	759	11648	1063	13290
Kiinteistönhoidon osaamisala	362		561	
Kotityöpalvelujen osaamisala	70		84	
Toimitilahuollon osaamisala	323		403	
Ei tietoa	6		16	
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinto	1418	7750	1544	8806
Kotityöpalvelujen osaamisala	164		160	
Kiinteistönhoidon osaamisala	218		203	
Toimitilahuollon osaamisala	1008		1161	
Ei tietoa	33		23	
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan erikoisammattitutkinto	89	298	143	446
Yhteensä	2266	19696	2750	22542

* Tiedot poimittu alkuvuodesta 2021 (vuoden 2020 osalta) ja alkuvuodesta 2022 (vuoden 2021 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen. Tutkinnon osien suoritukset eivät sisällä paikallisina ilmoitettuja tutkinnon osia. Siirtymäajalla olevat tutkinnot eivät näy ko. taulukossa eivätkä sisälly taulukossa oleviin määriin.

Tavoitteena tutkinnon osia /tavoitteena koko tutkinto

Työelämätoimikunnan toimialan tutkinnoissa yleisimmin opiskelun tavoitteena on koko tutkinnon suorittaminen.

Pohdintoja

Tutkintojen ja tutkinnon osien määrien kehitys

Perustutkintojen ja ammattitutkintojen suorituksissa on pientä kasvua. Erikoisammattitutkinnossa on huomattava kasvu, mutta volyymin ollessa suhteellisen pieni, niin yhden tai useamman ryhmän valmistuminen samalle vuodelle nostaa suhdetta helposti.

Työelämän tarpeet ohjaavat enemmän ammattitutkinnon kuin perustutkinnon suorittamiseen. Myös ikärajavaatimus esim. sairaala- ja teollisuusympäristöissä työskentelyyn voi vaikuttaa.

Marginaalisesti suoritettut tutkinnot tai osaamisalat

Kotityöpalvelujen osaamisala on selkeästi muita pienempi, mutta suoritusmäärät ovat linjassa edellisiin vuosiin. Isoin muutos on, että kotityöpalvelujen perustutkinnon suorittajien määrä on puolittunut, mutta vastaava muutos näkyy kotityöpalvelujen ammattitutkinnon suorittajissa lisääntyneinä suorittajina.

Ammatilliset tutkinnon osat, pakolliset ja valinnaiset tutkinnon osat, yhteiset tutkinnon osat

Ei erityisiä huomioita tai muutoksia.

Tutkintojen järjestäminen

Aktiiviset koulutuksen järjestäjät / järjestämisluvat

Tutkinto	Järjestämisluvat	Aktiiviset järjestäjät
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinto	66	60
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinto	57	52
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan erikoisammattitutkinto	35	27

** aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä/oppilaitokselta kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia joko 2020 tai 2021 vuonna toimikunnalle toimitetun KOSKI-datan perusteella.*

Tiedot poimittu alkuvuodesta 2021 (vuoden 2020 osalta) ja alkuvuodesta 2022 (vuoden 2021 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen.

Pohdintoja

Muutokset tutkintojen järjestämislupien määrässä

Järjestämislupien määrä on pysynyt samana perustutkinnon ja erikoisammattitutkinnon osalta ja lisääntynyt yhdellä ammattitutkinnon osalta.

Tutkintojen järjestäminen

Aktiivisuus kaikissa tutkinnoissa eri järjestäjien kesken on noussut hieman, perustutkinnoissa 2, ammattitutkinnossa 4 ja erikoisammattitutkinnoissa 5 verrattuna edelliseen tilannekuvaan 2018–2019.

Edelleen on muutama tutkinnon järjestäjä, joissa ei ole aktiivisuutta ollut 2020/2021.

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinto 6 kpl
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinto 5 kpl
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan erikoisammattitutkinto 8 kpl

Tutkintojen / tutkinnon osien suoritusten jakautuminen koulutuksen järjestäjien välillä

Koko tutkintojen ja tutkinnon osien välillä eri koulutustenjärjestäjien osalta on isoja eroja. 70–80 %:a tutkinnoista tulee n. 20–30 koulutuksen järjestäjän toimesta ja on paljon oppilaitoksia, joista alamme koko tutkintoja tulee vain muutama.

Osaamisalojen osalta huomioitavaa on, että perustutkinnoissa kiinteistönhuollon osaamisalaa suoritetaan eniten. Ammattitutkinnoissa taas toimitilahuollon osaamisalaa suoritetaan eniten ja pakollisten tutkinnonosien lisäksi työnopastaminen on suosittu tutkinnon osa. Huomioitavaa on, että osaamisaloissa on myös ”ei tietoa” -merkintöjä jonkin verran, mistä jää epäselväksi, onko kyseessä tilastointivirhe vai jääkö jotain ilmoittamatta.

Huomionarvoista on myös, että eri tutkinnon osia muista tutkinnoista otetaan jonkin verran. Se viittaa siihen, että tutkinnon osia tulisi pystyä valitsemaan muista tutkinnoista laajasti, jotta se palvelisi opiskelijan osaamistarpeita ja samalla myös työelämän tarpeita.

Tutkintojen järjestämisen kattavuus maantieteellisesti ja kielellisesti

Tutkintoja järjestetään maantieteellisesti hyvin, vain ruotsinkielisten tutkintojen järjestäjien osalta toimikunta pohti, onko tarjontaa riittävästi ajatellen koko Suomea. Englanninkielisiä tutkinnonjärjestäjiä on ammattitutkinnoissa 2 kpl ja perustutkinnossa 2 kpl. On myös tärkeää pohtia, miten jatkossa pystytään antamaan selkokieleistä opetusta sekä vahvistamaan suomen kielen oppimista.

Näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laatu

Näyttöjen suorituspaikan jakautuminen

55,13 % työpaikoilla

34,05 % ei tietoa

7,36 % oppilaitoksissa

3,46 % työpaikoilla ja oppilaitoksissa

Amispalautteen keskiarvo näytöstä (päättökysely)

AT **4,7**

EAT **4,8**

PT **4,4**

** opiskelijapalautteen tarkastelujakso on 1.7.2019–31.12.2021. Arviointiasteikko 1–5, jossa (5) täysin samaa mieltä, (4) jokseenkin samaa mieltä, (3) osin samaa osin eri mieltä, (2) jokseenkin eri mieltä, (1) täysin eri mieltä*

Pohdintoja

Näyttöjen suorituspaikoissa ei tietoa -osuus on suuri ja se vääristää jonkin verran tietoa suorituspaikan jakautumisesta. Koronavuodeksi hyvä tulos, että työpaikoilla suoritettujen näyttöjen osuus on kuitenkin yli 50 %. Oppilaitoksissa suoritettujen näyttöjen osuuteen 7,36 % voi vaikuttaa yhteisten tutkinnon osien suorittaminen.

Kaksikantaisuuden toteutuminen osaamisen arvioinnissa

51,46 %:ssa on arvioijina ollut opettaja ja työelämän edustaja. 33,62 % tutkinnon osien arvioinneista ei ole tietoa arvioijien taustoista.

Perustelut oppilaitoksissa järjestettävälle näytölle

Korona on ollut yksi syy näyttöjen järjestämiselle oppilaitoksessa. Toisena syynä erilaisten koneiden ja laitteiden puuttuminen työpaikoilta tai näytön suorittajat eivät pääse käyttämään näitä.

Näyttöympäristöt ja niiden soveltuvuus osaamisen osoittamiseen

Pääsääntöisesti näytöt suoritetaan työpaikoilla, jotka ovat soveltuvia näyttöympäristöiksi. Korona vaikuttanut jonkin verran näyttöjen suorituksiin, että ei ole päästy työpaikoille. Kiinteistöpalveluissa näytetään tutkinnon osia, joita ei päästä näyttämään työpaikoilla, oppilaitoksissa oppimisympäristöissä. Kirjauksia suorituspaikasta ei välttämättä tehdä yhdenmukaisesti. Työelämätoimikunta katsoo, että ohjeistusta kirjausten tekemiseen tulisi selkeyttää, jotta on tiedossa, milloin suorituspaikaksi merkitään työpaikka ja milloin oppilaitos.

Yleistykset oikaisupyynnöistä

Työelämätoimikunnalle ei ole tullut oikaisupyynnöitä.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien tilanne

Oppilaitoksissa tehty osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmia. Osalla ne ovat viemättä tutkintotasolle. Oppilaitoksissa päivitetään suunnitelmia.

Henkilökohtaistamisen toteutuminen käytännössä

Vierailukäyntien pohjalta henkilökohtaistaminen toteutuu hyvin. Ammattitutkinnossa ja erikoisammattitutkinnossa opiskelija-arvioinnin mukaan henkilökohtaistaminen toteutuu hyvin. Perustutkinnossa keskiarvojen vaihteluväli 3,1–4,7, keskiarvo 4,1. Vaihteluväli on kohtalaisen suuri.

Hyvät käytännöt

Erityisen tuen saaminen, oppimisvaikeuksia tukevia opintoja tarjolla. Henkilökohtaistaminen ja yksilölliset polut. Tutut työelämäkumppanit ja pitkäaikainen työelämäyhteistyö. Tutustumisjaksot alaan nuorille ja erityistä tukea tarvitseville. Urasuunnittelua tehdään opintojen aikana.

Yleistettävät havainnot

Työelämäyhteistyö on mukana tutkintojen näytöissä vahvasti.

Kehittämiskohteet järjestäjien toiminnassa

Digitaalisen puolen kehittäminen liittyen opintojen joustavuuteen. Opettajien käynnit useammin työpaikoilla, jotta he voisivat tukea opiskelijoita. Amis-palautteen systemaattinen otto.

Yhteiset tutkinnon osat ja niiden osa-alueet

Yhteiset tutkinnon osat vaativia, joten opiskelijoita saatetaan ohjata suorittamaan ammattitutkinto, vaikka perustutkinto olisi sopivampi. Yhteisten tutkinnon osien tunnustamisessa on erilaisia kriteerejä oppilaitoksissa ja kuinka niitä tulkitaan, esim. insinööri opinnot suorittanut ohjataan matematiikan opintoihin.

Osassa oppilaitoksista on integroitu paljon ammatillisiin opintoihin.

Tutkintojen perusteiden toimivuus

Pohdintoja

Tutkinnon perusteiden työelämävastaavuus

Pääsääntöisesti toteutuu hyvin. Ammattitutkinnossa on hyvää, kun voi ottaa ristiin pakollisia tutkinnon osia ja laajentaa osaamistaan. Työelämällä isommat vaatimukset perustutkinnoista valmistuvien osaamiselle, kuin mitä tutkinto antaa.

Ammattitutkintoa arvostetaan työnantajien puolelta enemmän kuin perustutkintoa, koska perustutkinnon suorittaneiden ei uskota suoriutuvan kaikista tehtävistä itsenäisesti. Myös ammattitutkinnon arviointiasteikko on yksinkertaisempi (hyväksytty/hylätty) kuin perustutkinnon numeerinen arviointi.

Valinnaisuuden toteutuminen tutkintojen suorittamisessa

Toteutuu vaihtelevasti. Kodinhuoltajan ja toimitilahuoltajan osalta valinnaisia joudutaan miettimään työpaikoilla, jos siellä toiminta on suppeaa. Hyväksi on todettu, että tutkinnon osan voi ottaa toisesta tutkinnosta. Kiinteistöpalveluihin on hyvin tarjolla valinnaisia tutkinnon osia.

Lisäohjeistuksen tarpeet tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksista tai ammattitaidon osoittamistavoista

Näyttöjen toteutuksessa on eroja. Kaikissa tapauksissa opettajat eivät käy työpaikoilla seuraamassa näyttöjä, ainoastaan arviointikeskustelussa. Arvioinnista on tullut työpaikan tehtävää, ja huoli oikeasta ja oikeudenmukaisesta arvioinnista on olemassa. Samoin hyvin herkästi tutkinnon osia tai tutkinnonosan osia näytetään oppilaitoksessa, vaikka olisi mahdollisuus työpaikalla näyttämiseen. Tutkinnon perusteita tulkitaan erittäin väljästi; ei tarvitse osoittaa kaikkia kriteerejä, vaan painotetaan joitakin asioita ja osa jää kokonaan näyttämättä. Näyttöympäristöt tulkitaan myös erittäin väljästi, esim. koti voi olla asuntola, jossa asukkaat vaihtuvat viikoittain. Ennen yhteisten tutkinnon osien näyttöjä ne voisi viedä enemmän käytäntöön, jotta ne tulisivat oppilaalle tutuksi.

Työelämätoimikunta esittää, että työpaikkaohjaajilta edellytettäisiin arviointiin liittyvän koulutuksen suorittamista. Tämä parantaisi opiskelijoiden oikeusturvaa ja osaamistasoa, mikä palvelisi myös työnantajia.

Kokemukset uusien tutkinnon perusteiden toimivuudesta

Vierailukäyntien yhteydessä on todettu, että uudet perusteet ovat toimivia, mutta työelämä ja opiskelijat kaipaavat koulutuksen järjestäjiltä enemmän perehdytystä tutkinnon perusteisiin.

Yleisiä havaintoja työelämäpalautteesta (työpaikkaohjaajakysely)

Heikompia arvosanoja palautteista saaneet oppilaitokset ovat saaneet heikompia arvosanoja palautteissa kautta linjan, eli palautteen taso on oppilaitoksella useimmissa kohdissa keskimääräistä heikompi.

Yleisesti arvioiden eniten kehittämistä löytyy seuraavissa kohdissa:

- "Oppilaitos varmisti että työpaikkaohjaajilla/mentorilla oli tiedossa opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kirjatut tavoitteet."
- "Oppilaitos tarjosi riittävästi tukea opiskelijan oppimisen ohjaamiseen."
- "Oppilaitos tarjosi riittävästi perehdytystä opiskelijan näytön arviointiin."